Parlament Europejski
2024-2029

Komisja Zatrudnienia i Spraw Socjalnych
Przewodnicząca

8.9.2025 r.

Johan Van Overtveldt
Przewodniczący
Komisja Budżetowa
BRUKSELA

Przedmiot: Opinia w sprawie uruchomienia Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji dla Zwalnianych Pracowników w następstwie wniosku złożonego przez Belgię – EGF/2025/001 BE/BelGaN – Belgia (2025/0198(BUD))

Szanowny Panie Przewodniczący!

W ramach wyżej wymienionej procedury zwrócono się do Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych o wydanie opinii dla komisji, której Pan przewodniczy. Na posiedzeniu 2 września 2025 r. komisja podjęła decyzję o przedstawieniu tej opinii w formie pisma.

Komisja Zatrudnienia i Spraw Socjalnych zbadała tę kwestię na posiedzeniu 8 września 2025 r. Na tym samym posiedzeniu komisja postanowiła przedstawić Komisji Budżetowej, jako komisji przedmiotowo właściwej, zawartą poniżej opinię.

Z wyrazami szacunku

Li Andersson

OPINIA

A. mając na uwadze, że 21 lutego 2025 r. Belgia złożyła wniosek o uruchomienie Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji dla Zwalnianych Pracowników (EFG) zgodnie z art. 8 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/691 (rozporządzenie w sprawie EFG) w związku ze zwolnieniami w przedsiębiorstwie BelGaN BV (BelGaN) w Belgii, w sektorze działalności gospodarczej zaklasyfikowanym do działu 26 według klasyfikacji NACE Rev. 2 (Produkcja komputerów, produktów elektronicznych i optycznych); mając na uwadze, że zwolnienia z BelGaN dotyczą prowincji Oost-Vlaanderen (BE23) zaliczanej do poziomu NUTS 2;

B. mając na uwadze, że Belgia złożyła wniosek zgodnie z kryterium interwencji przewidzianym w art. 4 ust. 2 lit. a) rozporządzenia (UE) 2021/691, do którego spełnienia wymagane jest zaprzestanie działalności co najmniej 200 zwalnianych pracowników w czteromiesięcznym okresie odniesienia (w tym przypadku od 31 lipca 2024 r. do 30 listopada 2024 r.) w przedsiębiorstwie w państwie członkowskim, z uwzględnieniem zwolnień pracowników u dostawców tego przedsiębiorstwa i producentów znajdujących się poniżej w łańcuchu dostaw lub osób, które zaprzestały prowadzenia działalności na własny rachunek; mając na uwadze, że po przeanalizowaniu wniosku Komisja uznała – zgodnie z wszystkimi właściwymi przepisami rozporządzenia w sprawie EFG – że warunki przyznania wkładu finansowego z EFG zostały spełnione;

C. mając na uwadze, że wniosek dotyczy 417 zwolnionych pracowników (kwalifikujących się beneficjentów), którzy zaprzestali działalności w wyżej wymienionych sektorach gospodarki;

D. mając na uwadze, że 26 sierpnia 2025 r. Komisja przedłożyła Parlamentowi i Radzie wniosek w sprawie decyzji dotyczącej uruchomienia EFG dla Belgii z myślą o wsparciu powrotu na rynek pracy wszystkich zwolnionych pracowników (417 kwalifikujących się beneficjentów);

E. mając na uwadze, że zdarzeniem leżącym u źródła tych zwolnień jest upadłość przedsiębiorstwa BelGaN; mając na uwadze, że przedsiębiorstwo BelGaN przejęło zakłady produkcyjne i badawczo-rozwojowe amerykańskiego producenta półprzewodników Onsemi w Oudenaarde, planując rozwój technologii czipów zawierających azotek galu (GaN); mając na uwadze, że azotek galu ma duży potencjał w sektorze półprzewodników – oferuje lepsze działanie i większą wydajność w porównaniu z tradycyjnymi czipami krzemowymi; mając na uwadze, że BelGaN, który promował się jako producent półprzewodników specjalizujący się w sektorze motoryzacyjnym, aktywnie poszukiwał nowych inwestorów na potrzeby kapitałochłonnego przejścia z produkcji na bazie krzemu na produkcję z wykorzystaniem azotku galu; mając na uwadze, że potencjał azotku galu nie wystarczył, aby utrzymać przedsiębiorstwo na rynku, a BelGaN znalazło się w 2023 r. w niekorzystanej sytuacji – odnotowało stratę netto w wysokości 8,3 mln EUR (przy przychodach na poziomie 55 mln EUR), co wynikło z rosnących kosztów energii, chemikaliów i kosztów pracy; mając na uwadze, że przedsiębiorstwu nie udało się pozyskać wystarczających inwestycji, co ostatecznie doprowadziło do jego upadku;

BelGaN zaprzestało działalności 30 lipca 2024 r. i złożyło wniosek o ogłoszenie upadłości, co doprowadziło do 417 zwolnień;

F. mając na uwadze, że w Belgii od 2022 r. obserwuje się wzrost liczby upadłości; mając na uwadze, że w 2024 r. ponad 11 000 przedsiębiorstw ogłosiło upadłość, z czego 57 % we Flandrii, co stanowi najwyższą liczbę od 2013 r.; mając na uwadze, że w rezultacie zlikwidowano 32 566 miejsc pracy (59 % we Flandrii), czyli o 18,3 % więcej niż w 2023 r.; mając na uwadze, że ostatnie restrukturyzacje, takie jak zwolnienia w Van Hool, Sappi i Purmo, w związku z którymi Belgia wystąpiła o wsparcie z EFG, mają wpływ na flamandzki rynek pracy: spada liczba ofert pracy w przemyśle;

G. mając na uwadze, że Oudenaarde jest obszarem najbardziej dotkniętym zwolnieniami w BelGaN; mając na uwadze, że w grudniu 2024 r. liczba bezrobotnych poszukujących pracy w Oudenaarde wzrosła o 9 % w skali roku; mając na uwadze, że wzrost ten był szczególnie widoczny w grupie wysoko wykwalifikowanych i średnio wykwalifikowanych bezrobotnych pracowników (odpowiednio +13,5 % i +12,9 %), podczas gdy wśród osób o niskich kwalifikacjach wyniósł 3 %; mając na uwadze, że w Oudenaarde liczba wolnych miejsc pracy zgłoszonych przez pracodawców do VDAB (flamandzkiej publicznej służby zatrudnienia) spadła w 2024 r. o 17,7 % w skali roku; mając na uwadze, że liczba ofert pracy wykazywała tę samą tendencję spadkową – spadła o 21,8 % w 2024 r. w porównaniu z 2023 r. lub o 32,4 %, jeśli uwzględnić tylko zawody w przemyśle, co wskazuje na ochłodzenie rynku pracy; mając na uwadze, że zdaniem VDAB starzenie się ludności aktywnej zawodowo wraz z brakiem zainteresowania dziedzinami STEM (nauki przyrodnicze, technologia, inżynieria i matematyka) wśród młodych ludzi utrudnia zastępowanie pracowników odchodzących na emeryturę w przemyśle, co może pomóc byłym pracownikom BelGaN w zmianie pracy.

H. mając na uwadze, że upadłość BelGaN było zdarzeniem nieoczekiwanym; w porozumieniu z przedstawicielami pracowników – Powszechną Belgijską Federacją Pracy (ABVV) i Konfederacją Chrześcijańskich Związków Zawodowych (ACV) – VDAB postanowił natychmiast udzielić wsparcia pracownikom, zamiast czekać na ewentualne przejęcie przedsiębiorstwa; mając na uwadze, że dlatego możliwe były jedynie ograniczone przygotowania; mając na uwadze, że przedsiębiorstwo Thema Foundries potwierdziło, że zajmie dawną siedzibę BelGaN w celu utworzenia nowego centrum czipów fotonicznych we Flandrii; mając na uwadze, że może to stworzyć nowe możliwości zatrudnienia dla byłych pracowników BelGaN, którzy zostali zwolnieni w ubiegłym roku i którzy skorzystali ze wsparcia z EFG;

I. mając na uwadze, że zgodnie z art. 8 rozporządzenia Rady (UE, Euratom) 2020/2093 z dnia 17 grudnia 2020 r. określającego wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027, zmienionego rozporządzeniem Rady (UE, Euratom) 2024/765 z dnia 29 lutego 2024 r. środki z EFG nie mogą przekroczyć maksymalnej rocznej kwoty 30 mln EUR (w cenach z 2018 r.);

w związku z powyższym Komisja Zatrudnienia i Spraw Socjalnych zwraca się do Komisji Budżetowej, jako komisji przedmiotowo właściwej, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

1. przypomina, że celem EFG jest okazanie solidarności z beneficjentami i udzielanie im wsparcia; uważa, że wkłady finansowe z EFG powinny być skierowane przede wszystkim na środki aktywnej polityki rynku pracy i zindywidualizowane usługi, które mają na celu szybką reintegrację beneficjentów przez umożliwienie im godnego i trwałego zatrudnienia w ich pierwotnym sektorze działalności lub poza nim; podkreśla, że należy przygotować pracowników do pilnie potrzebnej transformacji ekologicznej i cyfrowej europejskiej gospodarki i europejskiego społeczeństwa oraz wspierać ich w tym procesie; ponownie podkreśla w tym kontekście, że Unia odgrywa ważną rolę – w tym za pośrednictwem EFG – w przyczynianiu się do finansowania kwalifikacji niezbędnych do sprawiedliwej transformacji zgodnie z Europejskim Zielonym Ładem;

2. zgadza się z Komisją, że spełniono warunki wymienione w art. 4 ust. 2 lit. a) rozporządzenia w sprawie EFG i że Belgia ma prawo do wkładu finansowego w wysokości 931 690 EUR na mocy tego rozporządzenia, co stanowi 85 % łącznych kosztów wynoszących 1 096 107 EUR (wliczając wydatki na zindywidualizowane usługi w wysokości 1 052 607 EUR oraz wydatki na działania przygotowawcze, zarządzanie, informacje, reklamy, kontrolę i sprawozdawczość w wysokości 43 500 EUR);

3. mając na uwadze, że Belgia zgłosiła, iż krajowe prawo pracy dotyczące aktywnego zarządzania restrukturyzacją wymaga, by przedsiębiorstwa przechodzące restrukturyzację utworzyły jednostkę ds. zatrudnienia, której celem jest zapewnienie pracownikom objętym zwolnieniami grupowymi pomocy, w ramach zwolnień monitorowanych, w wymiarze 30 godzin w okresie trzech miesięcy (60 godzin w okresie sześciu miesięcy dla pracowników w wieku 45 lat lub powyżej); mając na uwadze, że ten obowiązek prawny nie ma jednak zastosowania w przypadku upadłości, w związku z czym VDAB udostępnił pracownikom pomoc w zakresie zwolnień monitorowanych ze środków własnych;

4. podkreśla, że Belgia potwierdziła, iż środki wspierane z EFG nie będą finansowane z innych instrumentów finansowych Unii;

5. zauważa, że zindywidualizowany, skoordynowany pakiet usług, które mają zostać zapewnione pracownikom, obejmuje następujące środki: a) sesje informacyjne, b) usługi w zakresie zwolnień monitorowanych (ocena umiejętności cyfrowych, pomoc w poszukiwaniu pracy lub pomoc w samozatrudnieniu itp.), c) szkolenia i przekwalifikowanie, d) szkolenia w miejscu pracy, e) targi pracy, f) pomoc w poszukiwaniu pracy oraz g) wyszukiwanie potencjalnych ofert pracy i kojarzenie ich z pracownikami poszukującymi zatrudnienia;

6. podkreśla w szczególności znaczenie art. 7 ust. 2 rozporządzenia w sprawie EFG, zgodnie z którym przy opracowywaniu skoordynowanego pakietu należy przewidywać przyszłe perspektywy rynku pracy i wymagane umiejętności zgodne z przejściem w kierunku zasobooszczędnej i zrównoważonej gospodarki, przy czym szczególny nacisk należy kłaść na upowszechnianie umiejętności wymaganych w cyfrowej epoce przemysłowej; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że zawarte w pakiecie szkolenia ICT i dodatkowe wsparcie przewidziane w ramach usług w zakresie zwolnień monitorowanych obejmują wymagane umiejętności, w szczególności ocenę

umiejętności cyfrowych pracowników oraz możliwość wypożyczenia przez nich laptopa, nauczenia się jego obsługi i zadania pytań dotyczących środowiska cyfrowego;

7. przypomina o możliwości wprowadzenia w skoordynowanym pakiecie specjalnych, ograniczonych w czasie środków obejmujących m.in. wypłatę świadczeń z tytułu opieki nad dzieckiem, zgodnie z art. 7 ust. 2 lit. b) rozporządzenia w sprawie EFG, aby ułatwić osobom poszukującym pracy uczestnictwo w proponowanych działaniach.